

میزان و منابع عوامل استرس‌زا در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۹۱

چکیده

زمینه: تحقیقات نشان می‌دهد که دانشجویان علوم پزشکی از جمله دانشجویان پرستاری و مامایی در طول تحصیل خود عوامل استرس‌زای متعددی را تجربه می‌کنند. هدف این پژوهش تعیین میزان و منابع عوامل استرس‌زا در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و در سال ۱۳۹۱ بود.

روش‌ها: این پژوهش یک تحقیق کمی از نوع همبستگی می‌باشد. نمونه‌ها شامل ۴۱۰ دانشجوی پرستاری و مامایی بودند که به روش در دسترس وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه روا و پایا بود. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی و تحلیلی (مجذور کا و رگرسیون رتبه ای) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: میزان استرس در ۸۳/۱٪ دانشجویان کم و در ۱۴/۹٪ متوسط و ۲٪ در حد زیاد بود. مهمترین عوامل استرس‌زا شامل فشرده بودن برنامه های درسی، کمبود وقت جهت مطالعه، حجم زیاد تکالیف، ترس از ابتلا به بیماری‌های عفونی، فوت بیمار، ترس از آسیب زدن به بیمار، مراقبت از افراد در حال مرگ، فوت یکی از اعضای خانواده، و مشکلات در زمینه ازدواج بودند.

نتیجه گیری: اکثریت دانشجویان پرستاری و مامایی استرس خفیف داشتند. دانشجویان در زمینه های تحصیلی، بالینی، و شخصی و اجتماعی با عوامل استرس‌زای متعددی مواجه بودند.

کلید واژه‌ها: استرس، عوامل استرس‌زا، دانشجویان پرستاری و مامایی

حیدرعلی عابدی^۱، فرهاد توحیدی^۲،علیرضا خاتونی^{۳*}

۱- دانشیار، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی خوراسگان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان اصفهان، ایران.

۲- کارشناسی ارشد آموزش پرستاری، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی خوراسگان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان اصفهان، ایران.

۳- استادیار، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

۴- کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

***عهده دار مکاتبات:** کرمانشاه، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه پرستاری

Email: Akhatony@kums.ac.ir

مقدمه :

استرس پدیده‌ای چند بعدی و پیچیده است که بر ارتباط بین شخص و محیط متمرکز است^۱. به عبارت دیگر، استرس ادراک ذهنی شخص و تفسیر او از موقعیتی است که خارج از توانایی او می‌باشد^۲. اساساً استرس پاسخ بدن به هرگونه تقاضا، تغییر و یا تهدید درک شده می‌باشد^۳. استرس

توسط همه‌ی افراد تجربه می‌شود و دانشجویان به دلیل ماهیت انتقالی زندگی دانشجویی در زمره گروه‌هایی هستند که در معرض عوامل استرس‌زا قرار دارند، زیرا باید خود را با فضای زندگی دانشجویی سازگار کنند که این امر مستلزم انطباق با هنجارهای تازه و برقراری دوستی‌های جدید است و بر همین اساس درک آن‌ها از یک رویداد به عنوان عامل استرس‌زا و

انتخاب راهبردهای مقابله‌ای که در موقعیت‌های معین از آنها بهره‌گیرند تحت تاثیر قرار می‌گیرد.^۴

شواهد نشان می‌دهد که اکثر موفقیت‌های انسان‌ها در شرایط استرس‌زا ایجاد می‌شود. استرس، زمانی خوب و سالم تلقی می‌شود که سبب تسهیل هوشیاری شده و کمک به رشد و تکامل شخصی بنماید یا فرد را در برابر نیازهایش کمک کند و زمانی نامطلوب و ناسالم تلقی می‌شود که فرد را مستعد بیماری نماید.^۵ درجات بالای استرس می‌تواند موجب انواع بیماری‌های جسمی و روانی شود.^۳ در همین رابطه، عدم سازگاری با تنیدگی دوره‌ی دانشجویی ممکن است منجر به افت تحصیلی و عدم موفقیت در ادامه تحصیل شود.^{۶، ۳} زیان‌بخش‌ترین اثر استرس، ایجاد اختلال و آسیب در عملکرد مؤثر قدرت تفکر و یادگیری می‌باشد. علاوه بر پیامدهای بالا، دانشجویان در رویارویی با استرس ممکن است عادات و پاسخ‌های ناسازگار از خود نشان دهند و رفتارهای پر خطر از خود بروز دهند.^۷ همان‌گونه که پیشتر اشاره شد در صورتی که با استرس به شیوه‌ای مؤثر مقابله نشود ممکن است منجر به بروز علائم روانی و جسمی شود و بهداشت افراد را به خطر بیندازد.^۱ با توجه به شیوع عوامل استرس‌زا در میان دانشجویان و با عنایت به این که فراوانی عوامل مزبور بر حسب محل زندگی، فرهنگ، آداب و رسوم، مقطع و رشته تحصیلی، در دانشجویان مختلف متفاوت است شناسایی عوامل مزبور می‌تواند تا حدی باعث پیشگیری از آنها شود. در همین رابطه، مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان و منابع عوامل استرس‌زا در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۹۱ اجرا شده است.

مواد و روش‌ها:

این پژوهش یک تحقیق توصیفی تحلیلی از نوع همبستگی می‌باشد. محل انجام مطالعه دانشکده پرستاری و مامایی کرمانشاه بود. علت انتخاب محیط مذکور سهولت در دسترس بودن نمونه‌های مورد پژوهش با توجه به شرایط مورد

نظر در این محیط بوده است. جامعه پژوهش در این مطالعه، شامل تمامی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بودند که در مقطع تحصیلی کارشناسی در نیمسال اول ۹۲-۱۳۹۱ به تحصیل اشتغال داشتند. نمونه‌ها شامل ۴۱۰ دانشجوی پرستاری و مامایی بودند که به شیوه نمونه‌گیری آسان (در دسترس) وارد مطالعه شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل اشتغال به تحصیل در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۲-۹۱، گذراندن حداقل یک دوره کارآموزی بالینی، و تمایل داشتن جهت شرکت در مطالعه بود. دانشجوی مهمان و تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها معیارهای خروج از مطالعه بود. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ای دو بخشی استفاده شد. بخش اول با ۱۳ سوال به مشخصات فردی نمونه‌های پژوهش اختصاص داشت و شامل سوابقی در زمینه سن، جنس، رشته تحصیلی، ترم تحصیلی، محل سکونت، وضعیت اقتصادی، و وضعیت تحصیلی ترم قبل بود. بخش دوم پرسشنامه دارای ۵۴ سوال در زمینه عوامل استرس‌زا بود که مشتمل بر ۳ حیطه "تحصیل در دانشگاه"، "محیط بالین"، و "مسائل شخصی اجتماعی" بود. روایی پرسشنامه مزبور به روش اعتبار محتوا و پایایی آن به روش بازآزمایی، توسط تقوی لاریجانی و همکاران و باکویی و همکاران بررسی و تایید شده است (به ترتیب $r=0/83$ و $r=0/78$).^{۸، ۱} جهت جمع‌آوری داده‌ها، محققین پس از کسب مجوزهای لازم به دانشجویان پرستاری و مامایی مراجعه کردند و پس از بیان اهداف مطالعه و اطمینان‌بخشی در خصوص محرمانه ماندن مشخصات و اطلاعات نمونه‌ها، پرسشنامه را در اختیار آنها قرار دادند. برای امتیازدهی به پرسشنامه عوامل استرس‌زا از نمره صفر و یک استفاده شد بدین صورت که به پاسخ خیر، امتیاز صفر و به پاسخ بلی، امتیاز یک داده شد. دامنه نمرات هر پرسشنامه بین صفر تا ۵۴ بود. به منظور تعیین میزان استرس در هر یک از حیطه‌های "تحصیل در دانشگاه"، "محیط بالین"، و "مسائل شخصی اجتماعی" امتیاز اکتسابی نمونه‌ها محاسبه و در مبنای ۱۰۰ به صورت کم (امتیاز مساوی و کمتر

از ۵۰)، متوسط (امتیاز ۷۵-۵۱) و زیاد (امتیاز ۱۰۰-۷۶) طبقه‌بندی گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آمار توصیفی نظیر جداول توزیع فراوانی، شاخص‌های پراکندگی و آمار تحلیلی نظیر آزمون مجذور کای و رگرسیون رتبه‌ای (با توجه به طبقه‌بندی وضعیت تحصیلی) استفاده شد. اطلاعات به دست آمده توسط نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته‌ها:

نتایج حاصل از بررسی مشخصات فردی مبین آن است که میانگین و انحراف معیار سن دانشجویان 21.7 ± 1.2 بود. 70.8% شرکت‌کنندگان را دانشجویان پرستاری تشکیل دادند و 29.2% دانشجوی مامایی بودند. 90.7% از دانشجویان پرستاری و مامایی مجرد و 9.3% متأهل بودند. معدل ترم قبل 68.8% دانشجویان پرستاری و مامایی بالاتر از ۱۵ بود و 31.2% دانشجویان معدل کمتر از ۱۵ داشتند. میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان 15.95 ± 1.5 بود. 73% دانشجویان پرستاری و مامایی در خوابگاه و مابقی در منازل استیجاری (4%) و یا همراه با خانواده (23%) زندگی می‌کردند. 61% دانشجویان (254 نفر) وضعیت اقتصادی خانواده خویش را در حد متوسط، 14% (56 نفر) در حد ضعیف، و 25% (100 نفر) در

حد خوب ارزیابی نمودند. از میان دانشجویان، اکثریت آن‌ها (83.7% ، 343 نفر) اشتغال به کار در حین تحصیل نداشتند. در رابطه با تعیین میزان استرس در دانشجویان پرستاری و مامایی کرمانشاه یافته‌ها نشان داد که میزان استرس در 83.1% (337 نفر) دانشجویان کم، در 14.9% (60 نفر) متوسط و 2% (13 نفر) دانشجویان در حد زیاد بود. آزمون آماری مجذور کای بین وضعیت تحصیلی و میزان استرس دانشجویان ارتباط آماری معناداری را نشان نداد (جدول ۱).

در رابطه با فراوانی عوامل استرس‌زا در حیطه "تحصیل در دانشگاه" اکثر دانشجویان به ترتیب فشرده بودن برنامه‌های درسی (52.4%)، کمبود وقت جهت مطالعه و انجام تکالیف (43.7%)، و حجم زیاد تکالیف (42.4%)، را به عنوان عوامل استرس‌زا مطرح نمودند. در ارتباط با عوامل استرس‌زای مربوط به حیطه "محیط بالینی" شایع‌ترین عوامل استرس‌زا از دیدگاه دانشجویان، به ترتیب شامل ترس از ابتلای به بیماری‌های عفونی (51.5%)، فوت بیمار (49.5%)، و ترس از آسیب زدن به بیمار (42.9%) بودند. در رابطه با عوامل استرس‌زای شخصی-اجتماعی، نیز نتایج نشان داد شایع‌ترین عوامل استرس‌زا به ترتیب شامل فوت یکی از اعضای خانواده (45.4%)، ناکافی بودن تسهیلات رفاهی جامعه (41.2%)، و بیماری یکی از اعضای خانواده (39.8%) بودند (جدول ۲).

جدول ۱: ارتباط بین میزان استرس با وضعیت تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی

وضعیت تحصیلی	کم	متوسط	زیاد	جمع کل
	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)
ضعیف (≤ 15)	۱۰۵ (۲۵/۵)	۲۱ (۵/۲)	۲ (۰/۵)	۱۲۸ (۳۱/۲)
خوب (≥ 15.1)	۲۳۷ (۵۷/۶)	۳۹ (۹/۷)	۶ (۱/۵)	۲۸۲ (۶۸/۸)
نتیجه آزمون	$X^2=6.48, df=2, P=.723$			۴۱۰ (۱۰۰)

جدول ۲: توزیع فراوانی شایع‌ترین عوامل استرس‌زا در سه حیطه "تحصیل در دانشگاه"، "محیط بالین"، و "عوامل شخصی اجتماعی"

حیطه	عوامل استرس‌زا	تعداد (درصد)
تحصیل در دانشگاه	فشرده بودن برنامه‌های درسی	۲۱۵ (۵۲/۴)
	کمبود وقت جهت مطالعه و انجام تکالیف	۱۷۹ (۴۳/۷)
	حجم زیاد تکالیف	۱۷۴ (۴۲/۴)
	امتحانات نظری	۱۶۳ (۳۹/۸)
محیط بالین	طولانی بودن ساعت کلاس‌ها	۱۵۵ (۳۷/۸)
	ترس از ابتلای به بیماری‌های عفونی	۲۱۱ (۵۱/۵)
	فوت بیمار	۲۰۳ (۴۹/۵)
	ترس از آسیب زدن به بیمار	۱۷۶ (۴۲/۹)
عوامل شخصی اجتماعی	مراقبت از افراد در حال مرگ	۱۶۶ (۴۰/۶)
	ترس از موارد ناشناخته	۱۶۳ (۳۹/۸)
	فوت یکی از اعضای خانواده	۱۸۶ (۴۵/۴)
	ناکافی بودن تسهیلات رفاهی جامعه	۱۶۹ (۴۱/۲)
	بیماری یکی از اعضای خانواده	۱۶۳ (۳۹/۸)
	مشکلات در زمینه ازدواج و تشکیل خانواده	۱۶۳ (۳۹/۸)

بحث:

نتایج این مطالعه نشان داد که اکثریت دانشجویان پرستاری و مامایی دچار استرس خفیف بودند و فقط درصد اندکی از آنها استرس شدید داشتند. نتایج مطالعه Saiful Bahri و همکاران در مالزی حاکی از شیوع بالای استرس در دانشجویان می‌باشد^۹. بهروزیان و همکاران نیز در مطالعه‌ای که در جندی شاپور اهواز انجام دادند بیان کردند که ۴۱/۸٪ از دانشجویان از سلامت عمومی برخوردار نبودند و دارای استرس بودند^۵. نتایج حاصل از مطالعه Omigbodun در نیجریه بیانگر آن است که میزان استرس در دانشجویان پرستاری در حد زیاد می‌باشد^{۱۰}. کم بودن میزان استرس در دانشجویان پرستاری و مامایی در این مطالعه در مقایسه با مطالعات مشابه، تا حدی ممکن است به قوانین جاری مربوط به پذیرش دانشجو، مبنی بر در اولویت بودن داوطلبان بومی برای قبولی در رشته پرستاری و مامایی مربوط باشد احتمالاً

دانشجویان بومی به دلیل بهره‌گیری بیشتر از حمایت‌های خانوادگی، میزان استرس کمتری را تجربه می‌کنند. نتایج نشان داد که در حیطه "تحصیل در دانشگاه" شایع‌ترین عوامل استرس‌زا از دیدگاه دانشجویان به ترتیب فشرده بودن برنامه‌های درسی، کمبود وقت جهت مطالعه و انجام تکالیف، حجم زیاد تکالیف، امتحانات نظری، و طولانی بودن ساعت کلاس‌ها بودند. در این خصوص خرامین در بررسی عوامل استرس‌زا در دانشجویان دختر دانشگاه یاسوج، مواردی نظیر بالا بودن حجم درس‌ها، عدم رضایت از رشته تحصیلی، ترس از آینده، و برخورد نامناسب جامعه به رشته تحصیلی را به عنوان عوامل استرس‌زای مربوط به تحصیل ذکر کردند^{۱۱}. Omigbodun نیز در همین رابطه به نامناسب بودن روش‌های آموزش، سخنرانی‌های نه‌چندان مفید، و کم بودن تعداد تعطیلاتی‌ها اشاره می‌کند^{۱۰}. در همین خصوص،

نویسندگان مقاله پیش رو اعتقاد دارند از طریق کاهش ساعت کلاس‌های درسی حضوری و جایگزین کردن مطالعه از طریق غیر حضوری و همچنین سامان‌دهی کردن بیشتر کلاس‌های درسی و سودمند نمودن تکالیف درسی می‌تواند در جهت کاهش عوامل استرس‌زای مرتبط با تحصیل در دانشجویان مفید باشد.

در خصوص عوامل استرس‌زای مربوط به حیطه "محیط بالینی" اکثر دانشجویان به ترتیب ترس از ابتلا به بیماری‌های عفونی، فوت بیمار، ترس از آسیب زدن به بیمار، مراقبت از افراد در حال مرگ، ترس از موارد ناشناخته، و زیاد بودن دانشجویان رشته‌های مختلف را به عنوان عوامل استرس‌زای مربوط به "محیط بالینی" مطرح نمودند. در همین رابطه ساکی و همکاران به عواملی نظیر تعدد دانشجویان رشته‌های مختلف در بخش، ایجاد استرس توسط مربی در حین انجام وظیفه، وجود ارتباط غیرمؤثر بین مربی و دانشجو، روشن نبودن اهداف کارآموزی، و عدم تناسب مهارت بالینی مربی با واحد تقبل شده، و در دسترس نبودن مربی در مواقع اورژانس اشاره نموده‌اند.^{۱۲} نتایج حاصل از مطالعه Timmins و Kaliszer در ایرلند حاکی از آن است که ارتباط نامناسب بین مربی و دانشجویان، از عوامل مؤثر در استرس دانشجویان می‌باشد.^{۱۳}

در حیطه عوامل استرس‌زای شخصی-اجتماعی، نتایج نشان داد شایع‌ترین عوامل به ترتیب شامل فوت یکی از اعضای خانواده، ناکافی بودن تسهیلات رفاهی جامعه، بیماری یکی از اعضای خانواده، مشکلات در زمینه ازدواج و تشکیل خانواده بودند. در همین رابطه Omigbodun به مشکلات مالی، تسهیلات رفاهی ناکافی، ازدحام محل سکونت، و مشکلات خانوادگی، به عنوان عوامل استرس‌زای شخصی-اجتماعی در دانشجویان علوم پزشکی اشاره نموده است.^{۱۱} اسفندیاری نیز مهمترین عامل استرس‌زای شخصی-اجتماعی دانشجویان علوم پزشکی را نگرانی از سلامتی اعضای خانواده و مبهم بودن آینده شغلی بیان می‌کند.^{۱۴} نتایج مطالعه‌ای

حاکی از آن است که دانشجویان پرستاری برقراری ارتباط با مربی را استرس‌آورتر از برقراری ارتباط با سایرین می‌دانند.^{۱۵} از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به وضعیت روانی نمونه‌ها در هنگام تکمیل پرسشنامه اشاره نمود که می‌توانست بر نحوه پاسخ‌دهی به سوالات پرسشنامه مؤثر باشد و کنترل آن از دست پژوهشگر خارج بود. محدودیت دیگر این مطالعه قابلیت تعمیم‌پذیری ضعیف آن می‌باشد که به دلیل ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... نمونه‌ها امکان تعمیم یافته‌ها به سایر دانشجویان دانشکده‌های پرستاری و مامایی کشور وجود ندارد. لذا پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های مشابهی در دانشجویان پرستاری و مامایی سایر دانشگاه‌ها و نیز سایر رشته‌های علوم پزشکی انجام شود.

نتیجه‌گیری:

نتایج حاکی از آن بود که اکثریت دانشجویان پرستاری و مامایی دچار استرس خفیف بودند و فقط درصد اندکی از آنها استرس شدید داشتند. در خصوص منابع استرس، نتایج حاکی است دانشجویان در حیطه‌های تحصیل در دانشگاه، محیط بالین، و عوامل شخصی اجتماعی با عوامل استرس‌زای فراوانی مواجه بودند که از مهم‌ترین آنها می‌توان به فشرده بودن برنامه‌های درسی، کمبود وقت جهت مطالعه، حجم زیاد تکالیف، ترس از ابتلا به بیماری‌های عفونی، فوت بیمار، ترس از آسیب زدن به بیمار، مراقبت از افراد در حال مرگ، فوت یکی از اعضای خانواده، و مشکلات در زمینه ازدواج اشاره نمود. در همین رابطه اساتید مشاور می‌توانند با اعمال برخورد‌های انسانی و مثبت، امکان مراجعه دانشجویان دچار استرس را در ساعت‌های از قبل برنامه‌ریزی شده را فراهم آورده و نسبت به رفع یا تخفیف عوامل استرس‌زا در آنها اقدام نمایند. در همین رابطه پیشنهاد می‌گردد که دست‌اندرکاران آموزش پرستاری و مامایی ضمن شناسایی عوامل استرس‌زا نسبت به تقویت منابع جسمی، روانی و اجتماعی دانشجویان در مقابله با استرس اقدام کنند.

تشکر و قدردانی:

این مطالعه حاصل از پایان نامه دانشجویی، آقای فرهاد توحیدی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان می‌باشد.

محققین لازم می‌دانند از مسوولین دانشکده پرستاری و مامایی کرمانشاه و تمامی دانشجویان پرستاری و مامایی که در این مطالعه شرکت نمودند تشکر نمایند.

References

1. Taghavi Larijani T, Ramezani F, Khatoni A, Monjamed Z. Comparison of the sources of stress among the senior Nursing and Midwifery Students of Tehran Medical Sciences Universities. Hayat. 2007, 13 (2):61-70[Persian].
2. Shahidzadeh A, et. al. Avamele Moaser dar eyjade fesharhaye asaby dar daneshjoyane pezeshkie Daneshgahhaye Olom pezeshkie shahre Tehran. Payesh. 2009, 9(1): 5-12[Persian].
3. shahbazi mogadam M, nasoohi N, zahirodin A, Valaee N, Etedal monfared S. Evaluation of Stress level, its Sources and Related Factors Among Senior Dental Students at Islamic Azad University in year 2010. Journal of Research in Dental Sciences. 2011, 8(3):130-134[Persian].
4. Shamary A, Lali phaz A, & Askari A. Sources of support and coping with stress in students. Journal of Fundamentals of Mental Health. 2006, Year VIII, No. 31-32, 97-107
5. Sadeghian E, Heidarian Pour A. Stressors and mental health status among students of hamadan University of Medical Sciences. Hayat. 2009, 15 (1):71-80[Persian].
6. Babatabardarzy H, Sirati NM, Javadi NM, Tadrissi SD, Khoshnevis MA, & Nehrir B. Knowledge of nursing students from stressor factors of clinical environment. Education Strategies in Medical Education. 2009, 2(1): 3-10[Persian].
7. Dalband M, Farhadynasab A. Stressful factors in Hamedan Dental School Students in 1381. Journal of Hamadan University of Medical Science. 2006, Year XIII, 4(42):48-52[Persian].
8. Bakouei F, Kheirkhah F, Salmalian H, Omidvar S. Effective Factors on Educational Status of Midwifery Students in Babol University of Medical Sciences. Strides in Development of Medical Education. 2010, 7(1): 44-50[Persian].
9. MSB Yusoff, AFA Rahim, MJ Yaacob. Prevalence and Sources of Stress among Universiti Sains Malaysia Medical Students. Malaysian Journal of Medical Sciences. 2010, 17(1), 30-37.
10. Omigbodun OO, Odukogbe AT, Omigbodun AO, Yusuf OB, Bella TT, Olayemi O. Stressors and Psychological Symptoms in Students of Medicine and Allied Health Professions in Nigeria. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology. 2006, 41: 415-421.

11. Khramyn S, & Ghaffarian H. Study of stress factors among female students of Yasooj University. Abstract Book of 7th Seminar on Medical Education- Tabriz. 2005, 176-177[Persian].
12. Saky M, et al. Viewpoints of nursing students about clinical education stressors. Abstract Book of 7th Seminar on Medical Education- Tabriz. 2005, 169-170[Persian].
13. Timmins F, Kaliszer M. Aspects of nurse education programmes that frequently cause stress to nursing students- Fact-Finding Sample Survey. Nurse Education Today. 2002, 22(3):203-11.
14. Esfandiari G. Stress factors and their relation with general health in students of Kurdistan University of Medical Sciences in Year 1999. Journal of Kurdistan University of Medical Sciences. 2001, 5 (2):17-21[Persian].
15. Nazary R, Beheshty Z, Arzany A, Hajhoseyny F, Saatsaaz S, & Bijany A. Viewpoints of Nursing Students of Babol University about clinical education stressors. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2007, 9(2): 45-50[Persian].

The rate and sources of stress in nursing and midwifery students in Kermanshah University of Medical Sciences, 2012

Heidar Ali Abedi¹,

Farhad Tohydy²,

Ali reza Khatony^{3, 4*}

1. Associate Professor, Department of Nursing, Khorasgan School of Nursing and Midwifery, Islamic Azad University of Khorasgan, Isfahan, Iran.

2. MSc in Medical Surgical Nursing, Khorasgan School of Nursing and Midwifery, Islamic Azad University of Khorasgan, Isfahan, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

4. Student Research Committee, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

*** Corresponding Author:**

Kermanshah, School of Nursing and Midwifery, Department of Nursing.

Email: Akhatony@kums.ac.ir

Abstract

Background: The previous studies have showed that nursing and midwifery students experience numerous stress factors during their educational course. This study was aimed to determine the amount and sources of stress in nursing and midwifery students of Kermanshah University of Medical Sciences.

Method and Materials: This research was a quantitative correlative descriptive study. The respondents including 410 nursing and midwifery students were recruited by a convenient sampling method. The data collection tool was a valid and reliable questionnaire. The data were analyzed using SPSS-16 software and the descriptive and analytic statistic tests were used such as χ^2 and ordinal regression formula.

Results: The results showed that the stress rate was in 83.1% of students low, in 14.9% moderate and in 2% at very high level. The most important stressors were a squeezed curriculum, insufficient time to study, too much assignments, the fear of getting infectious diseases, the patient's death, the fear of hurting patients, caring of the dying patient, death of family members, and marriage problems.

Conclusion: Our results indicated that most of the subjects suffer from mild stress. Students faced with different stressors related to their education status, clinical training, and some personal-and social issues.

Keywords: Stress, Stressors, Nursing and Midwifery Students, Kermanshah